

VAN RANGSCHIKKEN GROEI JE NIET: DE BASISCHOOL ALS EFFICIËNTE SELECTIEFABRIEK

Karen Heij

Waar komt ons onderwijs vandaan?

- Frederick Taylor ("The principles of scientific management")
- Edward Thorndike

Internationale ontwikkelingen

- IQ-metingen

- Fransman Alfred Binet - Mentale leeftijd vaststellen
- Duitser William Stern - Formule (Mental age/ real age x 100 = IQ)
- Amerikaan Terman - Stanford-Binet test
- Amerikaan Yerkes - selectie voor WO I

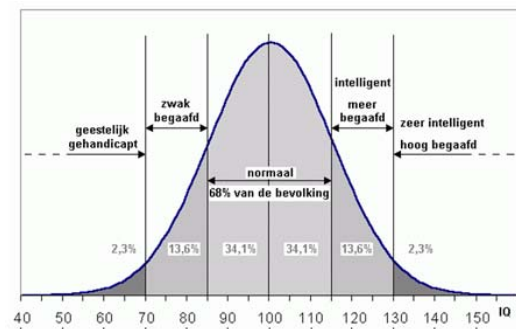

NB Ontdekking in 1915 van de Multiple-Choice Vraag leidde tot grootschalige toepassingen van IQ-testen

'Denken' als ordeningsprincipe

- Intelligentiemetingen:

- het gemiddelde als uitgangspunt
- objectief te scoren
- leerstofonafhankelijke inhoud: 'eerlijke' meting

NB consolidatie bestaande bevolkingshiërarchie

De jaren zestig

- Verlenging van de leerplichtperiode van 6 naar 9 jaar: logistische uitdaging VO
- Niet afkomst maar competentie zou bepalend moeten zijn: eerlijke competitie

NB Geen nieuwe sociale ordening

Amsterdamse Schooltoets (1966)

...Dat was al zo in 1966, bij professor A.D. de Groot, de grondlegger van de Amsterdamse Schooltoets, de voorloper van de Cito-toets. Hij zag de Schooltoets als een middel om vooringenomenheid bij de advisering van leerlingen tegen te gaan. ...

(bron: website cito)

Niet alleen de tijdsdruk maakt het voor Thio een avontuur - de eerste toets moest er binnen een paar maanden liggen - ook technisch gezien was de Amsterdamse schooltoets behoorlijk revolutionair. Meerkeuzevragen waren een noviteit, net als de manier van beoordelen. Voor de verandering keek de toets niet naar het individu, maar vergeleek het de prestaties van de hele groep. Je scoorde als leerling geen vijfje of een dikke negen, maar kwam erachter hoeveel procent van je klasgenoten in het land beter of slechter scoorde dan jijzelf. (uit Trouw, 08/02/12, interview met D. Thio, latere adjunct-directeur van Cito)

A. D. de Groot	
klasse I	6
klasse II	7
klasse III	7
klasse IV	8
klasse V	7
klasse VI	8
klasse VII	7
klasse VIII	8
klasse IX	7
klasse X	7
klasse XI	8
klasse XII	7
klasse XIII	8
klasse XIV	7
klasse XV	8
klasse XVI	7
klasse XVII	8
klasse XVIII	7
klasse XIX	8
klasse XX	7
klasse XXI	8
klasse XXII	7
klasse XXIII	8
klasse XXIV	7
klasse XXV	8
klasse XXVI	7
klasse XXVII	8
klasse XXVIII	7
klasse XXIX	8
klasse XXX	7
klasse XXXI	8
klasse XXXII	7
klasse XXXIII	8
klasse XXXIV	7
klasse XXXV	8
klasse XXXVI	7
klasse XXXVII	8
klasse XXXVIII	7
klasse XXXIX	8
klasse XL	7
klasse XLI	8
klasse XLII	7
klasse XLIII	8
klasse XLIV	7
klasse XLV	8
klasse XLVI	7
klasse XLVII	8
klasse XLVIII	7
klasse XLIX	8
klasse L	7

Walters-Noorhoff

Hoe begon de eindtoets?

grammatica	X		
stillezen	X		
stijl/opstel	X		
Rekenen			
cijferen	xx		
hoofdrekenen	X		
redaktiesommen	X		
aardrijkskunde	X		
Geschiedenis	X		
Tekenen	X		
Handvaardigheid	X		

3. Voor scholen die mede doen aan de schoolvorderingentest:

Onderdeel	perc. sc.	
	1e test	2e test
hoofdrekenen	77	73
redaktiesommen	86	80
cijferen	96	86
grammatica	77	98
stijl	70	96
stillezen	88	88
dictee	86	90

4. Heeft de leerling een uitgesproken belangstelling voor bepaald
Zo ja, voor welke ? _____

5. Geeft de lichamelijke toestand van de leerling aanleiding tot
Zo ja, welke ? _____

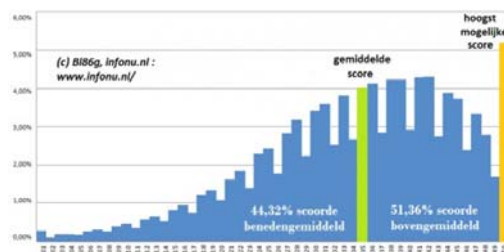
1976

Wat zijn de uitgangspunten voor de eindtoetsen?

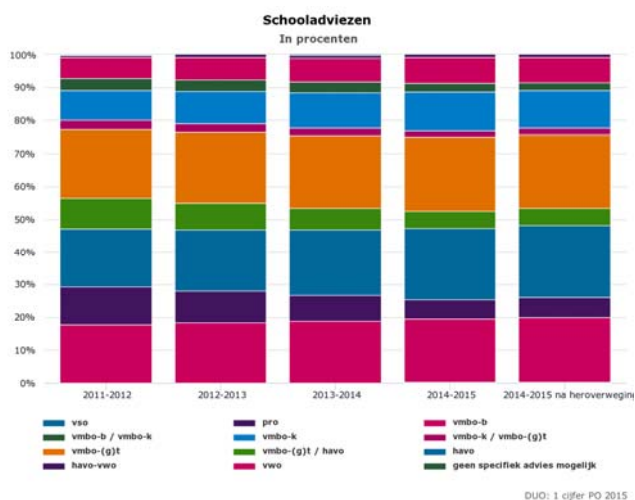
- Stabiele verdeling van schooladviezen, ongeacht welke eindtoets

- ongeveer 20% van de leerlingen een vwo-advies (een Cito-score van 545 of hoger),
- 30% een score van de leerlingen een havo-advies (een Cito-score tussen de 537 en 544),
- en de resterende 50% een vmbo-advies (een Cito-score van 536 of lager).

(bron: <http://educatie-en-school.infonu.nl/>)

Schooladviezen

(Inter)nationale ontwikkelingen

- Invloed van de natuurwetenschappen: focus op kwantitatief onderzoek en meetbaarheid
- Opkomst neoliberale denken: accountability (focus op efficiëntie en effectiviteit)
- Economische crises en vermeende, falende rol van het onderwijs
- Akkoord Lissabon (50% hogeropgeleiden)
- Rapport Dijsselbloem

Verplichting tot afname van een eindtoets

- Centrale Basiseindtoets (voorheen Citotoets)
- Andere toetsaanbieders, mits goedgekeurd

Naast een verplichte eindtoets, een verplicht LVS

De scholen gebruiken een leerling- en onderwijsvolgsysteem waaruit de vorderingen in de kennis en vaardigheden blijken op het niveau van de leerling, de groep en de school. Het leerling- en onderwijsvolgsysteem bevat toetsen die kennis en vaardigheden van de leerling meten ten minste op het terrein van de Nederlandse taal en rekenwiskunde.

Meest gebruikte LVS (cito)

- Taal en rekenen
- Sociaal Emotionele ontwikkeling
- Studievaardigheid
- Engels

NB 157 toetsen in totaal

Toetskalender voor groep 1 tot en met 8 schooljaar 2016-2017

In de onderstaande toetskalender ziet u welke toetsen van het Cito Voortesttoetsen pakket en speciale onderwerpen worden afgenomen voor welke groepen leerlingen.

Meer informatie vindt u op de betreffende productpagina's.

	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr	mei	jun
Rekenen voor Meesters											01-02
Taal voor Meesters											01-02
Sociaal-emotionele ontwikkeling											01-02
Studievaardigheid											01-02
Engels											01-02
Totaal											157

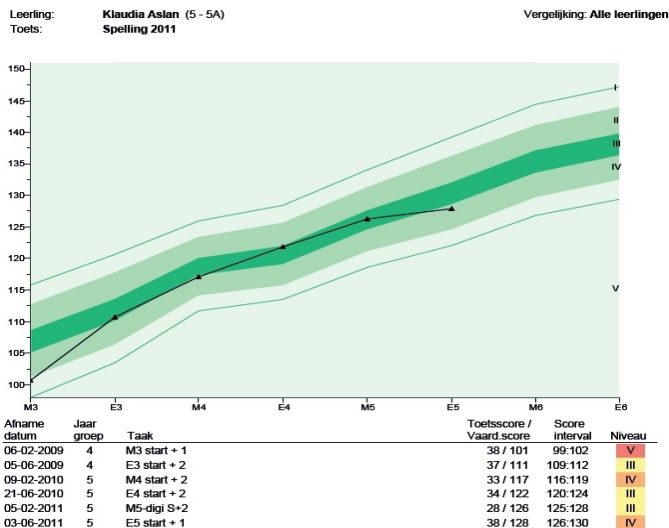
Hoe werkt het LVS (cito)?

20% hoogst scorende leerlingen	I 20%	A 25%	25% hoogst scorende leerlingen
20% boven het landelijk gemiddelde	II 20%	B 25%	25% ruim boven tot net boven het landelijk gemiddelde
20% landelijk gemiddelde	III 20%	C 25%	25% net tot ruim onder het landelijk gemiddelde
20% onder het landelijk gemiddelde	IV 20%	D 15%	15% ruim onder het landelijk gemiddelde
20% laagst scorende leerlingen	V 20%	E 10%	10% laagst scorende leerlingen

'Leerlingen met een (forse) achterstand zullen dikwijls een V- of E-score hebben én houden.'

Hoe werkt het?

Figuur 1 Voorbeeld van een leerlingrapport

Groepsoverzicht LVS

CITO Rekenen-Wiskunde - 2002 M6

Groep: 6A
 Datum: 1-2-2008
 Schooljaar: 2007 / 2008
 Toetsonderdeel: Getallen en bewerkingen

Naam	Score	Schaal	DL	DLE	LR%	LR	Niv.	E	D	C	B	A
Boris Achterberg	28	49	36	27	75	-9	D					
Bert Brandsma	34	54	36	29	81	-7	C					
Jos Cornetissen	37	56	36	31	86	-5	C					
Peter van Duin	40	59	36	33	92	-3	C					
Maarten Evers	41	59	36	33	92	-3	C					
Anne Floors	44	62	36	35	97	-1	B					
Marniet Groeters	45	63	36	36	100	0	B					
Marijke de Haan	47	65	36	37	103	1	B					
Carla van de Heide	48	66	36	38	106	2	B					
Piet Jansen	50	69	36	39	108	3	B					
Gemiddelde	41,4	60,2	36	33,8	93,9	-2,2	2,9					

Percentage per niveau:
 Niveau A of g: 0% 0x
 Niveau B of v: 50% 5x
 Niveau C: 40% 4x
 Niveau D of o: 10% 1x
 Niveau E: 0% 0x
 Totaal: 10x

Gesorteerd op naam | Gesorteerd op score

Groepsoverzicht met niveau-grafiek en gemiddelden

Verantwoording en toetsresultaten

Inspectie

Eindtoets

De inspectie kijkt (mede) naar de gemiddelde schoolscore op de verplichte eindtoets om de leerresultaten van de school te beoordelen.

LVS

Als de resultaten op meer dan de helft van deze toetsen voldoende zijn, is het oordeel op de tussenresultaten positief.

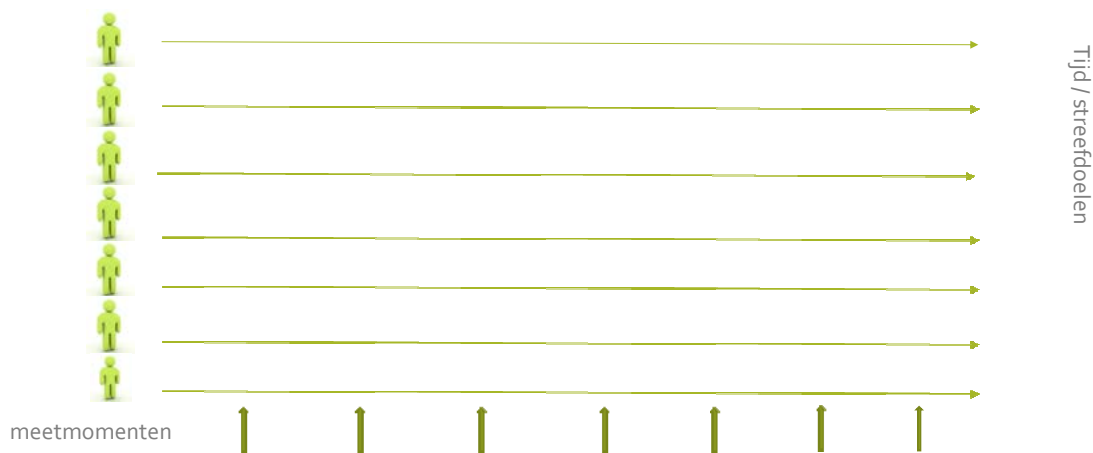
Wat zijn de effecten in het kader van kansengelijkheid?

- Wat heeft 50 jaar ervaring met objectief, onafhankelijk meten ons gebracht?
- Hoe eerlijk is het meetsysteem als het gaat om gelijke kansen?

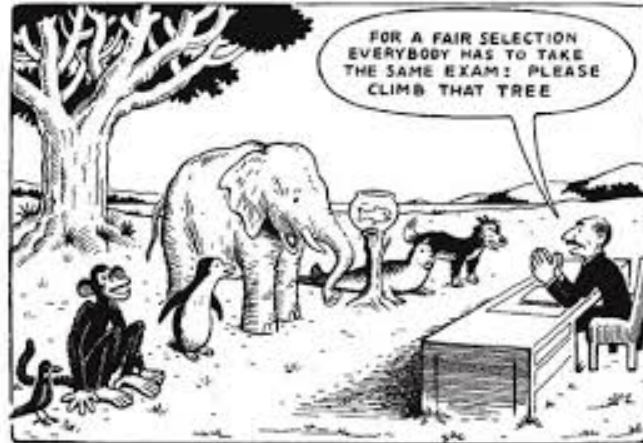
Hoe objectief meten we nu?

- Hoe objectief of normatief is **de manier** waarop we meten?
- Hoe objectief of normatief is **de vorm** waarmee we meten?
- Hoe objectief of normatief is **de inhoud** van wat we meten?

Onderwijs is geen wedstrijd met een gelijke start

Dezelfde toets op hetzelfde moment voor iedereen?

Welk effect heeft relatief meten op het individu?

Het is maar wie je referentiepunt is ...

Hoe werken de scores uit?

- Op het kind?
- Op de leerkracht?
- Op de school?

Wat brengt vergelijkend meten nog meer mee?

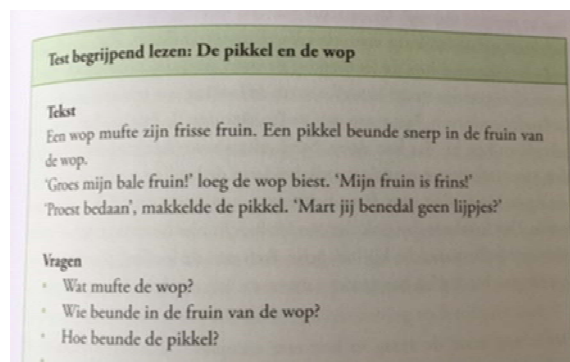
Metten we wat we willen meten of meten we wat goed selecteert?

- *Spelling (mozaïek, python, abrupt, ritme, haviken, taxi's, dreumesen)*
- *Recente toevoeging van ontleden aan de centrale basiseindtoets*
- *Inhoud dreigt ondergeschikt te worden aan discriminerend vermogen van opgaven*

Welke beperkingen hebben mk-vragen?

Fragmentatie van leerdoelen in meetbare eenheden

- *Beperking in diepgang (hogere vaardigheden)*
- *Beperking in samenhang*
- *Teaching to the test beter mogelijk*

Uit: Kris van der Branden, onderwijs voor de 21ste eeuw

Wat nu?

- Er is geen eindtoets die precies in beeld kan brengen wat de school heeft bijgedragen aan de groei van iedere individuele leerling. Bekostiging moet hier los van gehouden worden.
- Wat betreft toezicht op kwaliteit : Zie toe op wat er in gaat, niet op wat er per individu uit komt.

NB Voor toezicht op behalen van minimale doelen zijn stelselmetingen voldoende.

- We moeten van school geen sorteermachine maar een kansenmachine maken. Dat betekent: leerlingen meenemen in hun eigen ontwikkeling, ze langer dan nu bij elkaar houden, meer aandacht voor individuele talenten, flexibeler leerwegen en meten om te groeien

Dank!

Contact? karenheij@gmail.com